

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Pluimveehouderij Van Deurzen, gemeente Groesbeek

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

24 juli 2014 / rapportnummer 2941-11

1. Voorlopig oordeel over het milieueffectrapport

Van Deurzen Dairy B.V. wil op Dennenkamp 1b te Groesbeek een pluimveehouderij exploiteren met tussen de 160.000 en 300.000 legkippen (exacte aantal nog onbekend). Een vergunningaanvraag en ontwerpvergunning zijn nog niet beschikbaar. De reden hiervoor is dat de gemeente Groesbeek de Commissie voor de m.e.r.¹ eerst gevraagd heeft het milieueffectrapport (MER) te toetsten. De gemeente neemt pas daarna een eventuele aanvraag voor een omgevingsvergunning in procedure.²

Vorgeschiedenis

Het nu voorliggende MER is geen nieuw rapport. In 2004 zijn de eerste twee milieueffectrapporten met bijlagen opgesteld. In 2008 is een derde milieueffectrapport met bijlagen opgesteld. Dit laatste rapport was niet compleet en is aangevuld³. Daarnaast is onderzoeksinformatie beschikbaar in het kader van een procedure voor een Natuurbeschermingswetvergunning (2013). Eind 2013 zijn een 4-tal aanvullingen⁴ op de eerdere milieueffectrapporten opgesteld en in februari 2014 is een nieuw geluidsonderzoek uitgevoerd. Ook heeft de rechtbank⁵ zich in de periode 2006–2012 meermalen uitgesproken in het kader van onder meer de Wet milieubeheer (Wm)–vergunning. De huidige Wm–vergunning voor 232.000 legkippen in kooihuisvesting is achterhaald door het Legkippenbesluit. De stallen staan op dit moment leeg. De gemeente heeft het totaal van oude rapporten en de diverse aanvullingen daarop sinds 2004 als het MER beschouwd (verder het MER in dit advies). Zij verzocht de Commissie dit totaal als het MER te toetsen.

Afbakening advies

De Commissie heeft het nu voorliggende MER beoordeeld op basis van actuele inzichten. De toetsing werd bemoeilijkt door een grote hoeveelheid ongestructureerde en gedateerde informatie. Deze rapporten en aanvullingen zijn bovendien niet altijd onderling consistent. Een heldere beschrijving van de voorgeschiedenis ontbreekt daarbij.

De Commissie heeft een reconstructie gemaakt en op basis daarvan haar advies afgebakend voor de volgende drie alternatieven:

- 166.800 legkippen met het stalsysteem 'Verrijkte kooien met mestbandbeluchting' zonder luchtwassers met een cascadeventilatieregeling;
- 291.200 legkippen met het stalsysteem 'Verrijkte kooien met mestbandbeluchting' met een chemisch luchtwassysteem;

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer 2941 in te geven.

² De Commissie heeft dan ook het ontwerpbesluit en de vergunningaanvraag niet bij haar advies kunnen betrekken. De Commissie heeft daardoor niet kunnen controleren of het MER aan het ontwerpbesluit ten grondslag kan liggen.

³ Over deze rapporten heeft de Commissie geadviseerd onder projectnummer 1372, zie www.commissiemer.nl.

⁴ De aanvullingen en begeleidende brieven van 9 oktober 2013 hebben beide hetzelfde documentnummer en datum, terwijl het verschillende stukken betreft. Sommige modelresultaten in deze aanvullingen zijn echter van 2014, hierdoor wordt de suggestie gewekt dat ook de aanvullingen al eerder zijn herzien, dit maakt een reconstructie op basis van de verschillende rapporten lastig.

⁵ De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

- 291.200 legkippen met het stalsysteem 'Verrijkte kooien met mestbandbeluchting' met een biologisch luchtwassysteem.

Deze drie alternatieven zijn in de aanvullingen gedateerd op 9 oktober 2013 geactualiseerd. Alle overige alternatieven en varianten uit eerdere milieueffectrapporten sinds 2004 heeft de Commissie hiermee als 'achterhaald' beschouwd. De Commissie gaat daar in dit advies dan ook niet op in.

Voorlopig oordeel

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de besluitvorming in het MER **niet** aanwezig is. Het betreft de volgende tekortkomingen:

- de wettelijk verplichte samenvatting en kaartmateriaal ontbreken;
- een overzicht van de depositie van ammoniak op omliggende natuurgebieden – van de verschillende alternatieven – en een beschrijving van mogelijke mitigerende maatregelen ontbreken.

Hierbij adviseert de Commissie de gemeente goed na te gaan of de referentiesituatie zoals weergegeven in de stukken correct is. Deze is alleen via tabellen met zogenaamde 'X/Y-coördinaten' beschikbaar. De Commissie kon op basis hiervan niet controleren of het overzicht van gevoelige objecten (woningen, sportvoorzieningen e.d.) en de weergegeven milieutoestand actueel en compleet zijn. Mocht dit niet het geval zijn dan adviseert de Commissie de referentiesituatie opnieuw uit te werken.

De Commissie adviseert de tekortkomingen te repareren met een aanvulling op het MER. Het is belangrijk dat hiermee voor niet specialisten (bestuurders, belanghebbenden etc.) een goed beeld verkregen kan worden van:

- de voorgenomen activiteit en alternatieven daarvoor;
- de milieueffecten op de leefomgeving en omliggende natuurgebieden.

Neem daarom in de aanvulling goed kaartmateriaal op dat de milieueffecten in de huidige situatie, in de referentiesituatie en van de drie alternatieven illustreert.

In hoofdstuk 2 van dit advies gaat de Commissie per onderwerp in op de tekortkomingen. In hoofdstuk 3 gaat de Commissie kort in op het lucht- en geluidonderzoek.

2. Tekortkomingen

2.1 Samenvatting en kaartmateriaal

Een recente samenvatting met bijbehorend kaartmateriaal ontbreekt. De (wettelijk verplicht gestelde) samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en belanghebbenden en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Op basis van de achterliggende rapporten is het voor besluitvormers en belanghebbenden niet mogelijk een goed beeld te krijgen van het voornemen, de alternatieven, de referentiesituatie en de milieueffecten.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER een goede samenvatting op te nemen, ga daarbij in op de voorgeschiedenis en de referentiesituatie en maak gebruik van overzichtelijk kaartmateriaal.

Hieronder gaat de Commissie kort in op de onderwerpen die de samenvatting haar inziens in ieder geval moet bevatten.

Voorgeschiedenis

Deze pluimveehouderij heeft een lange voorgeschiedenis. De Commissie adviseert in de samenvatting een overzicht op te nemen waarin chronologisch de verschillende stappen en besluiten zijn opgenomen. Geef daarbij aan welke besluiten achterhaald zijn en welke nog actueel zodat daarmee duidelijk wordt wat al besloten is en over welke onderwerpen opnieuw besluitvorming plaatsvindt.

Leg in de samenvatting uit waarom van Deurzen Dairy B.V. keuzes gemaakt heeft. Denk hierbij aan de omvang van eerder aangevraagde vergunningen en overwegingen voor techniekeuzes.

Beschrijving referentiesituatie

De Commissie adviseert in de samenvatting een duidelijke beschrijving van de referentiesituatie op te nemen. Geef de ligging van gevoelige objecten (woningen, sportvoorzieningen, recreatievoorzieningen, natuurgebieden etc.) aan op kaarten. Geef ook aan of er sinds 2008 nieuwe activiteiten in de omgeving (te verwachten) zijn waarover al besloten is, bijvoorbeeld woningbouw.

Presentatie en kaartmateriaal

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Gebruik ondersteunend kaartmateriaal van de omgeving en plattegronden en doorsnedes van de stallen van alle alternatieven. Zorg ervoor dat het kaartmateriaal een duidelijke legenda heeft en een geschikte schaal. Laat ook op kaart de verschillen in milieueffecten tussen de alternatieven zien met behulp van contouren (geur, luchtverontreiniging, geluid).

2.2 Natuur en depositie van ammoniak

De stukken bevatten een geactualiseerd beeld van de ammoniakemissies en de ligging en beschermde status van kwetsbare natuurgebieden (Natura 2000, Ecologische Hoofdstructuur, Beschermde natuurmonumenten).

In de stukken ontbreekt echter een compleet overzicht van de depositie van stikstof (ammoniak) van alle alternatieven⁶ op deze natuurgebieden én een beschrijving van de mogelijke

⁶ De Commissie heeft op 16 juli 2014 met de gemeente en de heer van Deurzen gesproken over de ontbrekende informatie, zij gaven aan dat de informatie over depositie gedeeltelijk al wel aanwezig was in andere rapporten maar helaas niet aan de Commissie toegestuurd. De Commissie heeft deze informatie niet meer kunnen beoordelen in dit adviesrapport, zij adviseert deze informatie bij een aanvulling op het MER te betrekken.

gevolgen van de depositie voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats in deze gebieden ('Kan de natuur deze extra depositie hebben?').

Gezien de in het MER beschreven emissies en de overbelaste situatie in deze gebieden verwacht de Commissie dat het nodig is te mitigeren om een toename van de depositie te voorkomen. Een overzicht van de verschillende mogelijkheden om te mitigeren en hun verwachte effectiviteit is echter niet in het MER opgenomen.⁷

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de depositie van stikstof op omliggende natuurgebieden en de kwaliteit van de ontvangende natuur per alternatief weer te geven. Beschrijf daarbij de mitigerende maatregelen die deze pluimveehouderij kan nemen. Toets de gevolgen voor de natuur aan beleid en regelgeving.

3. Toelichting op het oordeel

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie wil met onderstaande passages een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteitsonderzoeken van oktober 2013 lijken op de juiste wijze uitgevoerd te zijn. De Commissie heeft wel enkele opmerkingen bij de gebruikte uitgangspunten:

- de Commissie heeft niet kunnen nagaan of de luchtmissiepunten voor de vier warmtewisselaars goed zijn meegenomen in het onderzoek;⁸
- door de milieutekening in het akoestisch onderzoek van 6 februari 2014 is het precieze ontwerp van het ventilatiesysteem onduidelijk⁹. In het akoestisch onderzoek met milieutekening¹⁰ van 20 maart 2014 is deze omissie hersteld.

De Commissie adviseert de gemeente het ontwerp van het ventilatiesysteem te controleren. Mochten er onvolkomenheden blijken dan adviseert de Commissie dit te repareren.

3.2 Geluid

In het geluidsonderzoek van 6 februari 2014 is een stalsysteem 'Verrijkte kooien met mestbandbeluchting' met 'zevenentwintig ventilatoren in het dak' doorgerekend.¹¹ In een nieuwe versie van dit rapport van 20 maart 2014 is juist het alternatief met een chemische luchtwasser doorgerekend. De resultaten zijn ook voor de biologische luchtwasser van toepassing.

⁷ De zienswijzen van onder meer de werkgroep Milieubeheer Groesbeek, MOB en de Vereniging Leefmilieu te Nijmegen benoemen dit punt ook.

⁸ De Commissie heeft op 16 juli 2014 met de gemeente en de heer van Deurzen gesproken. Uit hun informatie blijkt dat de warmtewisselaars alleen lucht aanzuigen en zelf geen emissiepunt vormen.

⁹ Bij gebruik van een luchtwasser wordt 'één emissiepunt van 9 x 3 meter op het dak met een emissiepunthoogte van 6 meter boven maaiveld' veronderstelt, maar er wordt gerekend met 'zevenentwintig ventilatoren in het dak geplaatst'.

¹⁰ Op deze milieutekening lijkt de hoogte van het emissiepunt wel nog steeds lager dan 6 meter, namelijk 4,45 meter.

¹¹ De geluidsbelasting van de cascadeventilatie is in dit goed rapport goed berekend. Het aantal kippen en voertuigbewegingen is wel hoger dan in het alternatief 166.800 legkippen met 'Verrijkte kooien met mestbandbeluchting'.

Voor de vergelijking van de alternatieven in het MER is met deze twee rapporten samen voldoende informatie aanwezig. De Commissie adviseert wel na te gaan of beide rapporten ter visie hebben gelegen, en anders dit alsnog te doen.

VOORLOPIG

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Van Deurzen Dairy b.v.

Bevoegd gezag: College van burgemeester en wethouders gemeente Groesbeek

Besluit: omgevingsvergunning

Categorie Besluit m.e.r.: C14

Activiteit: pluimveehouderij met tussen de 160.000 en 300.000 legkippen

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER: 13 mei 2014

ter inzage legging MER: 13 mei 2014 tot en met 23 juni 2014

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 17 juni 2014

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 24 juli 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. S.J. Harkema (secretaris)

ing. H.J.M. Hendriks

ing. W. Hoeve

ir. J.H. van der Vlist (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapportage Pluimveehouderij met bijlagen, ROBA/Gijsbers milieu, 15 januari 2004;
- Milieueffectrapportage Pluimveehouderij Van Deurzen met bijlagen, GLTO Bedrijfsadvies, juni 2004;
- Actualisatie Milieueffectrapportage Pluimveehouderij Van Deurzen met bijlagen, LTO Noord Advies, 25 juli 2008;
- Memo aanvulling actualisering milieueffectrapportage, LTO Noord Advies, 27 november 2008;
- Twee (verschillende) documenten genaamd aanvulling op het MER pluimveehouderij Van Deurzen, gemeente Groesbeek, Alternatievenvergelijk, ZLTO, 9 oktober 2013;
- Aanvulling op het MER pluimveehouderij Van Deurzen Groesbeek, Ventilatie verrijkte kooi, ZLTO, 9 april 2014;
- Aanvulling op het MER pluimveehouderij Van Deurzen, gemeente Groesbeek, Alternatievenvergelijk, ZLTO, 9 april 2014;
- Akoestisch onderzoek ten behoeve van pluimveehouderij H. van Deurzen gelegen aan de Dennenkamp 1b te Groesbeek, Geurts Technisch Adviseurs BV, 6 februari 2014;
- Akoestisch onderzoek ten behoeve van pluimveehouderij H. van Deurzen gelegen aan de Dennenkamp 1b te Groesbeek, Geurts Technisch Adviseurs BV, 20 maart 2014.

De Commissie heeft kennis genomen van 4 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 1 juli 2014 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Pluimveehouderij Van Deurzen, gemeente Groesbeek

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

